

Lichtspoor

56ste jaargang 2019 nummer 6

En toch: verwachting!

Mijn vrouw en ik wandelen 's middags geregeld in het Putterbos. Daar zijn werklui druk bezig met uitdunnen. Metershoge sparrenbomen moeten het loodje leggen. Een zware machine drukt de stam omver; met een dreun valt die op de grond. Wat overblijft is een afgehouwen stronk. Eerst lijkt het nog wat, maar uiteindelijk is het niet meer dan een zwarte rottende stomp.

Daar is niets meer van te verwachten!

En dan?

Er groeit een twijgje uit.

Je snapt niet hoe, maar toch!

De profeet Jesaja gebruikt dat beeld als hij de belofte mag doorgeven over de geboorte van de Messias. 'Er zal een twijgje opgroeien uit de afgehouwen stronk van Isaï'; een verwijzing naar het koningshuis van David. Dat was ooit zo mooi begonnen. Zo mooi als een bloeiende boom. Maar die mooie boom is wel omver gegaan. En wat bleef er over? Een dode stomp! Jozef en Maria waren allebei van dat huis! Maar veel koninklijks vertoonden ze niet. Een tijdschrift als 'Vorsten' zou ze bepaald de moeite niet waard gevonden hebben. Geen familie om nog iets van te verwachten.

En toch! Mag de profeet Jesaja beloven. Toch is er verwachting! Want er zal een twijgje groeien aan die afgehouwen tronk. Een Kind! En nog wel een heel bijzonder Kind. De Redder voor heel de wereld.

Als je ouder wordt, willen de hoop en de verwachting nog wel eens wegsijpelen uit je hart en leven. Soms voel je jezelf zo'n beetje als een afgehouwen tronk.

En toch! Toch verwachting, want er is een Kind geboren uit de afgehouwen tronk van Isaï. Dat Kind overwon alle verderf van zonde en dood. Dat Kind geeft eeuwig leven. In vertrouwen op Hem is er verwachting!

*Ds. J. Westland,
Putten*

De postbode, de kunstenaar en het kruis

In een nis van de Utrechtse Jacobikerkerk hangt een bijzonder kunstwerk, gemaakt van spijkers uit afvalhout. Het zijn kleine kruisjes die samen één groot kruis vormen. Een kleine 40 kilometer verderop hangt in de dorpskerk van Goudriaan een vergelijkbaar kruis. Er gaat een bijzonder verhaal achter schuil. Van een bijzonder mens ook.

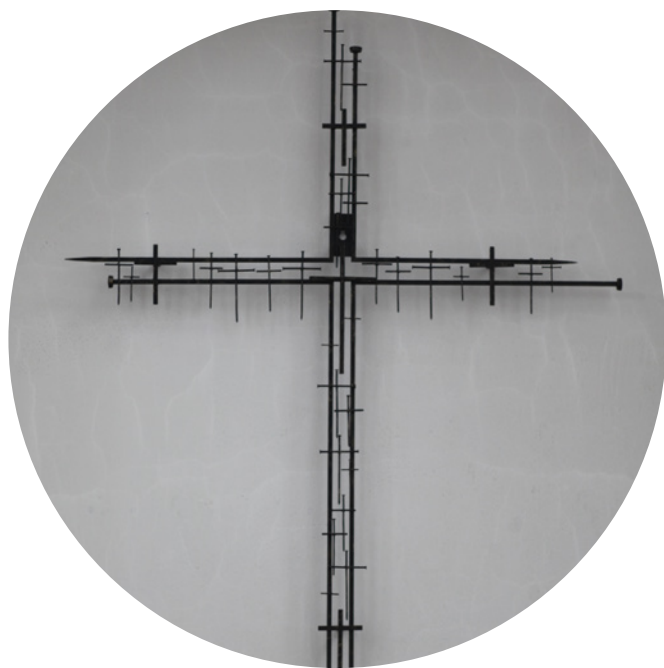
Joop van de Grijn is zijn hele werkzame leven postbode geweest in Goudriaan en Ottoland, twee langgerekte lintdorpen in de Alblasserwaard, doorkliefd door een riviertje. Gedurende veertig jaar maakte hij er dagelijks zijn ronde. 's Ochtends vroeg eerst post sorteren en daarna op pad, weer of geen weer. Noordzijde heen, zuidzijde terug. 'In de beginjaren was ik een soort rijdend postkantoor. Betaalde ook contant de AOW. Dan reed ik wel met een paar duizend (toen nog) gulden op zak.' Door zijn lange staat van dienst, kende hij alles en iedereen in het dorp. 'Of het nu gaat om hobby's of lidmaatschap van politieke partijen, via de post kom je terloops veel te weten.'

Creëren

Om wat bij te verdienen was Joop in de middaguren

woningstoffeeerder. Iets maken, daar had hij als kind al lol in, maar er was geen sprake van dat hij zijn creatieve talent zou kunnen ontwikkelen. 'We waren thuis met 9 kinderen. Armoede.' Pas een jaar of twintig geleden, toen zijn eigen kinderen groter werden, kreeg Joop er meer tijd voor. Pottenbakken, boetseren, portretten vooral. 'Hoeveel heb ik er intussen wel niet gemaakt?' vraagt hij zijn vrouw Gerda. 'Dertig, veertig?' Hij loopt naar de gang en komt terug met een geboetseerde kop. Einstein; zijn snor verraadt 'm. 'Op verzoek ontworpen; het is de hoofdprijs voor de winnaar van onze dorpsquiz. Ik hou ervan om iets te *creëren*', zegt hij, terwijl hij in de huiskamer zijn blik laat dwalen langs zijn werk. In de hoek staat een grillige wilgentak die Joop onder handen heeft genomen. Het is nu een lamp.

Alphacursus

Dan vertelt hij over een ervaring, inmiddels 17 jaar geleden. 'Gerda en ik zijn als vrijwilliger betrokken bij Vluchtelingenwerk. Op een dag waren hier asielzoekers in het dorp komen wonen. Fatima en Hoessein, uit Iran. Ze kwamen uit een asielzoekerscentrum in Friesland en spraken gebrekkig Nederlands. We maakten kennis, we gaven ze taalles, ze kwamen regelmatig bij ons over de vloer en gingen soms ook mee naar de kerk. Toen er in ons dorp een Alphacursus begon, vroegen wij hen "is dit niet iets voor jullie?" Dat wilden zij wel maar dan moesten wij mee

– dat voelde voor hen vertrouwd. Wij besloten om mee te gaan.

Doorbraak

Dan het aparte: in de loop van die cursus word ik zelf geraakt door het evangelie. Het was een overrompelende ervaring, waar ik totaal niet op had gerekend. Ik was er alleen maar als begeleider van onze Iraanse asielzoekers. Maar terwijl ik in gesprekken met – ik weet niet eens meer met wie – wordt mijn hart geopend. Ik ervoer een soort geestelijke doorbraak, het was alsof het evangelie opeens kleur voor me kreeg. Vanaf mijn kinderjaren was ik 's zondags altijd naar de kerk geweest. Ik had geloofsbelijdenis gedaan, in de kerk getrouwd, kinderen laten dopen. Ik ging naar de kerk, echt geraakt werd ik er niet door. Door die Alphacursus kreeg alles opeens glans: bidden, bijbellezen, zingen. Het lied "Heer ik kom tot U, neem mijn hart, verander mij." Dat gebeurde werkelijk. Ik weet niet hoe ik het anders moet zeggen: ik zag Het Licht.

Tijdens één van die bijeenkomsten, zag ik voor mijn geestes oog, terwijl we zaten te bidden, een grote hoeveelheid kruisjes. Eén groot kruis, met daarop een groot aantal kleine kruisjes. Ik nam me voor en beloofde het aan God om dat beeld vast te leggen in een kunstwerk. Zo is het gebeurd. Het kunstwerk heb ik aangeboden aan de kerkenraad, om het een plek te geven in onze net-gerestaureerde kerk. Daar hangt het nu.' Bij de onthulling gaf Joop in een toelichting over het kruis als symbool van de verzoening met God, het teken van het lijden en sterven van Christus. Hij roept ons op om ons kruis op ons te nemen en Hem na te volgen. Het kruis is ook het teken van de Mensenzoon, op de jongste dag.

Bovennatuurlijk

De Alphacursus wierp niet alleen voor Joop vruchten af. Ook de Iraniërs kwamen tot geloof en ze werden gedoopt. 'Zoals je wel vaker hoort bij mensen uit moslimlanden, werden zij ook via dromen en bovennatuurlijke ervaringen op het spoor van Jezus gebracht. Ze waren hier een keer, samen met een (schoon)zus en haar twee tienerdochters en een familielid uit Canada. Het was een doordeweekse avond, maar ze wilden graag naar de kerk om te bidden. Via-via wisten ze gedaan te krijgen dat het

gebouw voor hen geopend werd. Terwijl ze daar in gebed waren, hoorden ze een geluid - alsof er een noodweer losbarstte, regen en onweer. Ze kropen bij elkaar in de bank, zo bang waren ze. Die tienermeiden, die toen nog niet zo overtuigd christen waren, hebben het verhaal naderhand bevestigd. Toen ze na de gebeden naar buiten gingen, was het tot hun verbazing droog, rustig weer. Ook zagen zij een verschijning, achter in de kerk, een soort engel. Wonderlijk hè. Ik heb hen weleens gevraagd of Gerda en ik het ook gezien zouden hebben, als we erbij waren geweest. "Dat denk ik niet", zeiden ze. "Het was voor ons bedoeld". Ik heb geen reden om eraan te twijfelen. Ook al weet ik dat er mensen zijn die hun schouders er over ophalen.'

Dankbaarheid

Zijn persoonlijke bijzondere ervaring was een scharnierpunt in zijn leven. Hij werd gekozen tot diaken.

'Normaal heb je dan een week bedenktijd, maar ik zei de dag daarna al dat ik het graag wilde worden.' Na afloop van onze ontmoeting rijden we langs de dorpskerk, waar we nog meer van zijn creaties bekijken. De kaarsenstandaard, het liturgisch kleeid bij de kansel, een gedachtenishoek, met de namen van degenen die gedoopt en overleden zijn. En het houten kruis, met de kleine, hier en daar, vergulde kruisjes. Kunst uit dankbaarheid geboren.

Koos van Noppen

Uit het duister komen wij

Uit het duister komen wij
lopend in een lange rij,
roepend door de stille nacht:
Christus, kom, de wereld wacht!

Refrein:

Heer, Gij zult het licht ontsteken
dat de langste nacht verdrijft,
onze vlam is maar een teken
van het vuur dat branden blijft!

Op de aarde heerst de kou:
zonde, ziekte, dood en rouw,
dorst en honger, haat en nijd,
zie toch hoe de wereld lijdt!

Wie niet wandelt in het licht
ziet geen hand voor zijn gezicht.
Blijf niet in het donker staan,
liefde steekt de kaarsen aan!

Ook al gaan wij één voor één,
niemand gaat zijn weg alleen,
en al is de reis nog ver,
voor ons uit verrijst een ster!

Uit het duister komen wij
zingend: Heer, ons licht zijt Gij! –
herders, wijzen, één groot koor,
zingend heel de wereld door!

André F. Troost

Zingende gezegend, lied 130

*Ook te zingen op de melodie van
'Door de wereld gaat een woord'*

Liefde steekt de kaarsen aan

Alsof je uit een tunnel komt...

U kent dat wel, waarschijnlijk vooral dankzij vakanties in het buitenland.

Lang rijd je in het donker. Er komt geen eind aan.

Maar dan, eindelijk, een beetje licht in de verte! Voor je het weet moet je bijna je ogen dichtdoen om het felle zonlicht af te weren.

De Bijbel verbeeldt een tunnel

Oorspronkelijk komen we uit een Land van Licht. Maar we doken al snel een tunnel in. Een levenslange tunnel. We zagen God niet meer. Adam zag Eva niet meer. Eva zag Adam niet meer. Kaïn en Abel, ze hadden geen oog meer voor elkaar. Zonde!

En zo ging het maar door. De eeuwen door.

Egypte, land van duisternis, een desastreuze doods-nacht. Verdronken kinderen, mannen als slaven geknecht, werken van vroeg tot laat, sjouwen en bouwen: steden en praalgraven voor de farao's.

Even leek het beter te gaan. Licht in het duister!

Een vurige wolk in de woestijn, een lamp in de tunnel. Kanaän, overvloed, melk en honing.

Erg lang duurde het niet. Lampen doofden. Uitgeblazen door kwaadwilligen, die aan het licht van de Thora een hekel hadden en de katjes liever in het donker knepen. Fraudeurs, bonusjagers, hoerenlopers, landjepikkers – we hebben allemaal een en de-zelfde slogan: Doe uit dat licht! We opereren het liefst in het donker, in de mantel van de nacht.

En toen?

Babel! Ballingschap! Egypte opnieuw. Weer datzelfde donker: de lange nacht van het concentratiekamp. De harpen aan de wilgen, het lied verstomd. Geen hand voor ogen meer te zien.

Of toch? Signalen van bevrijding! Terugkeer! Brandende kaarsen, olie-lampjes, acht dagen maar liefst, Chanoeka, inwijdingsfeest!
For ever and ever? Vergeet het maar. Nieuw onheil, langer is de tunnel:

de Romeinen, het land bezet, dreunende laarzen, Jeruzalem vertrapt.
Komt er dan werkelijk geen einde aan? Hoor de aarde roepen, Israël voorop: Kom, Messias, kom, en wees ons licht!

Roept alleen Israël om Hem? Als je dat denkt, moet je beter luisteren. Alles en ieder-een in die ellenlange tunnel roept, bidt, schreeuwt. Mensen en dieren, bomen en planten. Nee, niet alles en iedereen roept met dezelfde woorden. Er zijn er die bidden, er zijn er ook die alleen maar schreeuwen. En er zijn er die niets anders meer kunnen dan zwijgen, stil zijn en wachten, hopen, tegen de klippen op.

En dan komt Hij. Het Licht voor de wereld. Kerst!

De hemel breekt open in een pik-donkere nacht.
Goddank: einde tunnel!
Dat zou je denken.
Maar weer gaat het feest niet door.
Zeker, vergeving van zonden, zelfs voor de grootste van de zondaren. Daar mocht Israël al zeker van zijn dankzij *Jom Kippoer*, de Grote Verzoendag, maar nu gaat die blijde mare wereldwijd. Je zou alleen nog meer licht willen zien: zieken genezen, doden opgewekt, de dorst geleest, de honger gestild, het lam naast de leeuw, vrede op aarde.
In de donkerste momenten denk je: de tunnel gaat gewoon verder. Het lijkt wel alsof er nooit een eind aan komt. Altijd maar weer: aardbevingen, tsunami's, oorlogen, uit-gemergelde lichamen, levende lijken – de dood is overal.

En nu? De stoet stukt. We zijn niet meer vooruit te branden. De kerken lopen leeg. De bijbels gaan dicht. Het lijkt wel alsof de lampen allemaal en helemaal zijn uitgegaan.
Ja, daar lijkt het wel vaak op. Maar misschien wordt

het tijd om de handen van onze ogen af te halen. Dat je ze van schrik voor de ogen sloeg, is begrijpelijk. Maar wan-hoop niet! Neem liever een van de vele kaarsen die ons dagelijks worden aangereikt.

Hoe het licht ontvlamt? *Liefde steekt de kaarsen* aan. Dagelijks. Liefde van Hogerhand. Liefde van mensen rondom.

Mens, open je ogen! Het zijn maar zwakke vlammetjes, bescheiden signaaltjes van het Grote Licht dat ooit verschijnen zal. Maar intussen wel verwijzingen naar het Licht dat komt en er nu al is – alleen, in de tunnel zien we het niet. Nog niet. Maar kijk nu eens heel goed, daar, in de verte... 'Ook al gaan wij één voor één, niemand gaat zijn weg alleen, en al is de reis nog ver, voor ons uit verrijst een ster!'

Kerst

Je kunt er van zeggen wat je wilt. Dat sommige evangelisten erover zwijgen of er in uiteenlopende verhalen hun eigen visie op hebben. Dat het christendom leentjebuurt heeft gespeeld en allerhande romantische taferelen ontleende aan mythologische verhalen – het zal wel. Ik laat me niet ontmoedigen. Ik wil me vastklampen aan de lastlampen van het kerstevangelie.

Lastlampen? Jawel, het valt niet mee ze te dragen. De reis is lang en de last is zwaar. Zo'n lamp voortdurend hooghouden valt nog niet mee... Maar dit licht leidt je wel richting de Morgenster, richting de Grote Dageraad!

Uit het duister komen wij.
We komen er uit, eens, als alles wat werd voorzien, uitgekomen is.

André F. Troost

Onuitroeibaar

De profeet Nathan zegt tegen koning David: *'Uw troon zal eeuwig zeker zijn'* (1 Sam. 7:16). Als je dat leest, kun je een glimlach nauwelijks onderdrukken. Davids koningschap onuitroeibaar...wat een grote woorden! Zijn rijk is uit elkaar gevallen en één van zijn achterachterkleinzoons is uiteindelijk ergens in ballingschap gestorven.

Tóch is daarmee niet alles gezegd. Een verre nazaat van David is Jezus van Nazareth. Hij heeft geen troon gehad en ook met Hem is het niet goed afgelopen. Zeker, maar Hij heeft wél een koningsplaats ingenomen in miljarden mensenharten en doet dat tot op de dag van vandaag. Diep in hun hart zijn deze mensen er van overtuigd dat Jezus hun Koning is en dat zij Hem willen volgen in hun leven. Jezus' onzichtbare koningschap handhaaft zich dwars door alle eeuwen en alle politieke wentelingen heen.

Zou Nathan uiteindelijk niet op dit koningschap van Jezus hebben gedoeld? Als dát waar is – en de Schrift zegt dat het waar is – dan ligt achter de chaotische geschiedenis van deze werkelijkheid het geheim van Jezus' onuitroeibare koningschap. En daarmee komt alles in een ander licht te staan. Koning Jezus stuwt namelijk de geschiedenis van deze werkelijkheid en die van mijn kleine gebroken leven in de richting van Gods nieuwe toekomst. Met Kerst gedenken we dat deze Koning geboren is en dat daarmee de eerste steen van Gods nieuwe werkelijkheid gelegd is. Vandaar de uitnodiging om deze geboren Koning te aanbidden. Dat betekent concreet de troon van uw leven afstaan aan Hem en Hém volgen op de weg naar Gods stralende toekomst!

Gezegende Kerstdagen!

*Ds. H.G. de Graaff,
Nieuwerbrug aan den Rijn*

ON
UIT
ROEI
BAAR

Van moeten naar mogen

Juist toen ik op het punt stond om catechisatie te gaan geven, kreeg ik een alarmerend telefoontje. Een gemeentelid. Haar zus, die bij haar logeerde, dreigde van hun flat af te springen.

Lang hoefde ik niet na te denken; daar was ook nauwelijks tijd voor. De catechisatie zegde ik af en ik reed als een speer naar de flat.

Daar trof ik in de slaapkamer van de woning een vrouw aan, trillend over haar hele lijf en volledig overmand door haar drieste plan. Heel langzaam sprekend vroeg ze mij met verwilderde blik naar de reden van mijn komst.

‘Ik kom hier niet alleen’, zei ik, als door een ingeving. ‘De Goede Herder stuurt me naar je toe.’

Na enige tijd ontspande ze enigszins en toonde zich bereid naar mij te luisteren. Ik citeerde woorden die ze kende, uit psalm 139, dat God ons beter kent dan wij ons zelf kennen. Terwijl ik sprak over die tekst kalmeerde ze en na verloop van enige tijd bleek ze bereid om professionele hulp te accepteren.

Er volgde een lange reeks van afspraken met een hulpverleenster. Kort na elk consult zou ze dan de dingen die ze daar besprak met mij evalueren in het licht van die psalm 139. Telkens besloten we onze ontmoeting met gebed.

Tussen haakjes: Ik was erg blij met de inbreng van deze hulpverleenster. We werkten beiden op ons eigen terrein: zij praktisch, ik pastoraal.

De vrouw in nood bleek al een lange weg achter zich te hebben - een zoektocht om God echt persoonlijk te leren kennen. Enkele jaren daarvóór had ze haar onderwijsbaan op moeten geven. Ze had gedacht dat ze God kon leren kennen door over Hem te vertellen. Maar daarin was ze volkomen vastgelopen. Een psychiater had geconstateerd dat ze vanwege die ernstige dwangmatige zoektocht beter haar baan kon opgeven en zich zou moeten omscholen. Maar hoe?

Om toch haar doel te bereiken had de vrouw een nieuw plan bedacht. 'Om dichterbij God te komen, moet ik dichterbij het begin van nieuw leven', redeneerde ze. Dus werd ze kraamverpleegster.

Maar was ze wel van haar dwangmatige drijfveren losgekomen? Integendeel, helaas. Ze was er intussen alleen maar op achteruit gegaan.

Om na alle krampachtigheid tot rust te komen, was ze gaan logeren in het gezin van haar zus. En daar liep alles ernstig mis. Ze wilde niet meer leven.

In die acute noodsituatie had haar zus mij gebeld. Met de hulpverleenster had ik afgesproken dat ik zou vragen waar ze bang voor was. De vrouw vertelde dat ze vreesde dat de hulpverleenster haar geloof zou afpakken.

Ik vroeg haar om volstreekte rust in acht te nemen.

Laat je bijbeltje dicht en ga niet naar allerlei diensten. Eigenlijk een raar advies, uit de mond van een dominee... Maar ze luisterde. Ze leerde zich meer te ontspannen.

Zo kon ik met haar de ruimte vinden voor wat psalm 139 ons eerst leert te belijden: dat God ons het beste kent. Hij doorgrondt ons. Want pas aan het eind van diezelfde psalm vraagt de dichter aan God om de betrouwbare weg te mogen gaan, onder Zijn leiding. Geen dwang, maar overgave in vertrouwen. Het kostte veel tijd en geduld om dat samen te ontdekken.

Op een keer vroeg ze me om meteen aansluitend aan een zoveelste bezoek aan haar hulpverleenster bij mij langs te mogen komen. Maar het schikte me niet.

Ik probeerde nog: 'Volgende week dan?'

'Nee, nu!'

Ze kwam toch.
Ik wachtte enigszins gespannen.
Zou het toch weer iets dwangmatigs van haar zijn? dacht ik.
En ik was bang dat het weer fout zou gaan.

Maar toen ze goed en wel binnen was, nam ze het woord:
'Wees maar niet bang, dominee.
Ik móet niet meer, maar ik MAG.
Mijn zus leest de kinderen voor uit de kinderbijbel. Ik merk nu dat ik zomaar mag genieten van Gods liefde, samen met de kinderen van mijn zus.

We hebben God gedankt.
Voor haar was het echte leven met Hem begonnen!

*Ds. J.H. Gijbertsen,
Voorthuizen*

Ga, stillen in den lande, uw Koning tegemoet

<p>1 Ga, stillen in den lande,
uw Koning tegemoet,
de intocht is ophanden
van Hem die wonderen doet.
Gij die de Heer verwacht,
laat ons voor alle dingen
Hem ons hosanna zingen.
Hij komt, Hij komt met macht.</p> <p>2 Vat moed, bedroefde harten,
de Koning nadert al.
Vergeet uw angst en smarten,
daar Hij u helpen zal.
Er is weer nieuwe hoop:
Hij noemt u zijn beminden,
in 't woord laat Hij zich vinden,
in avondmaal en doop.</p> | <p>3 Weest onbezorgd, gij armen,
aan kinderen gelijk;
in koninklijk erbarmen
maakt God u groot en rijk.
Hij die het veld bekleedt,
de vogelen kan spijzen,
wil ook zijn kind bewijzen
dat Hij zijn noden weet.</p> <p>4 Gij schenkt met volle handen,
die zelf de armoe draagt.
Gij maakt uzelf te schande,
die steeds naar zondaars vraagt.
Wij willen, groot en klein,
die 't al van U ontvingen,
U ons hosanna zingen
en eeuwig dankbaar zijn.</p> |
|---|---|

In dit lied worden met name de 'stille in den lande' aangesproken. Dat zijn zij van wie Christus in de zogenaamde 'Zaligsprekingen' – Matth. 5, 1-12 – het profiel schetst. Mensen die niet zo meetellen in deze wereld en vaak de onderliggende partij zijn. Mensen die hunkerend uitzien naar Gods reddende ingrijpen en die in stilheid erop vertrouwen dat Hij dat ook doen zal. Als lid van de christelijke gemeente herken je iets van dit diepe verlangen. Je kunt verdriet hebben omdat het kwaad zo diep is doorgeweten in de Gods goede schepping, in de structuren van deze maatschappijen en óók in je eigen leven.

Omdat de gemeente het kwaad zelf niet kan oplossen ziet zij reikhalzend uit naar de dag van de terugkeer van haar Koning. In de verwachting dat Zijn wederkomst een dag van rechtszitting en rechtzetting zal zijn. In dat stille vertrouwen leeft zij haar naderende Koning tegemoet en zingt zij dit advents-lied van harte mee.

Ds. H.G. de Graaff

LICHTSPOOR

Lichtspoor verschijnt zes maal per jaar en is een uitgave van de IZB, vereniging voor zending in Nederland.

Redactie

ds. J.H. Gijsbertsen (voorzitter)
M. Verkaik (secretariaat)
ds. H.G. de Graaff
ds. J. Westland
K. van Noppen

Redactie-adres

Breestraat 59-61
3818 BH Amersfoort
Tel. (033) 461 19 49
E-mail: info@izb.nl

Cover foto

Cover: Sjaak Boot
Pag 2 en 6: Shutterstock
Pag. 3 en 5: Koos van Noppen
Pag. 8: Dick Vos
Pag. 11: Unsplash.com